

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2009-3050228

Projektnamn Triss	Diarienummer 2009-3050228
----------------------	------------------------------

Slutrapport genomförande

Sammanfattning

Ge en sammanfattande beskrivning av projektidé och framkomna resultat.

Tanken med Triss-projektet var att se till hela människans behov för att på så sätt lotsa människor vidare i livet, från ett beroende av försörjningsstöd och ett eventuellt utanförskap till egenförsörjning och motivation att studera eller arbeta. Målgruppen var unga vuxna 18-25 år, efterhand utökades gruppen till att gälla även något äldre, många deltagare var därefter 30-40 år. De allra flesta stod mycket långt från arbetsmarknaden och många saknade grundläggande kunskaper för fortsatta studier.

Metoden för att nå målet var samverkan mellan olika parter, folkhögskolepedagogik och möjlighet att erbjuda psykoterapi för att hantera posttraumatisk stress (PTSD), vilket är en komponent som är unik för Triss-projektet. Under projektets gång kom detta synsätt att få ett begrepp, hinderröjning. Det är nödvändigt att röja undan hinder för att människor skall kunna fokusera på sin framtid, ta itu med studier eller vad som krävs för att gå vidare. Hinderröjning, samverkan och ett kompetent team med en stark samsyn blev till några av projektets framgångsfaktorer. Triss-modellen har genom ett helhetsgrepp sett till människans förutsättningar att själva ta ansvar för en väg framåt – från utanförskap, till studier, mot arbete.

158 personer har deltagit i Triss, två tredjedelar av dem har gått vidare till studier, praktik eller arbete. Det är mycket gott resultat med en målgrupp som tidigare har haft så stora svårigheter att komma vidare.

Triss-projektet har redan från början arbetat målmedvetet med att hitta former för att verksamheten skall kunna erbjudas permanent. Det ser också ut som att det under våren 2014 kan komma till stånd ett Idéburet offentligt partnerskap, en IOP, mellan delar av Göteborgs stad, Västra Götalandsregionens folkhögskola i Göteborg och organisationerna bakom Ljungskile folkhögskola. I så fall är det en stor framgång för Triss-projektet som kan tas som inteckning för hur viktigt det är med en djup och förtroendefull samverkan och ett medvetet, långsiktigt och uthålligt arbete för att nå implementering genom strategisk påverkan.

Projektets resultat

- Redogör kortfattat för det problem och de behov som projektet avsåg att fokusera kring.
- Redogör för projektets ambitioner att göra skillnad, det vill säga hur lösa problemet på ett bättre sätt. Ta utgångspunkt i den eller de programkriterier (lärande miljöer, samverkan, innovativ verksamhet, strategisk påverkan) som projektet valt, men också där så är aktuellt hur aktiviteterna av transnationell och regionalfondskaraktär bidragit.
- Vilka resultat och förslag till goda lösningar har projektet lett fram till?
- Vilken påverkan och genomslag har projektet åstadkommit på individnivå, organisationsnivå och system- och strukturnivå?

Triss fokuserade på problemet med människor i långvarigt beroende av försörjningsstöd, de

som på grund av olika hinder inte tar sig till studier eller arbete. Triss arbetade med ambitionen att utveckla nya metoder för att nå bättre resultat för målgruppen.

Resultatet av Triss finns både på individ- och på samhällsnivå. I skrivande stund (mars 2014) är det troligt att Triss-projektet leder till ett Idéburet Offentligt Partnerskap (en IOP) mellan Göteborgs stad och de organisationer som drivit Triss-projektet. En IOP är långsiktig och syftar till en stadigvarande verksamhet. Där kommer Triss arbetsform och metoder att tillämpas i ett partnerskap mellan utbildningsförvaltningar, socialtjänst och aktörer från det civila samhället. Ett resultat på samhällsnivå som överträffar våra förväntningar. Denna implementering har vi strävat efter genom hela projektet och det visar på vad som är möjligt genom en bra samverkan.

Resultaten på individnivå är viktigare än implementering genom en IOP. 158 personer har i olika omfattning fått stöd av Triss för att ta tag i sitt liv och ta sig ur negativa spiraler. Nästan två tredjedelar har gått vidare till studier eller praktik-arbete. För att illustrera vad det betyder presenterar vi några citat från deltagare och utvärderare. Contextio (en upphandlad utvärderare) har följt projektet, uppdraget utfördes av Anette Moberg, hon genomförde i halvtid ett antal intervjuer med deltagare, följande citat är från delutvärderingen, mars 2012:

”Majoriteten av de intervjuade uppgav att de blivit mer motiverade att gå vidare i sina liv när de går på Triss och att deras livskvalité hade höjts. En deltagare nämnde att om Triss inte funnits hade hon inte tagit tag i sin situation och inte fått viljan att gå vidare.

Samtliga intervjuade uppgav att de tyckte att de hade närmast sig arbetsmarknaden när de gick på Triss på grund av det stöd som de fått från personalen. Flera av de intervjuade hade framtidsplaner och kände att de var på väg någonstans. En av de intervjuade har fått ett jobb efter att ha fått hjälp av personalen att undanröja ett personligt hinder. () Någon betonade vikten av att få läsa in gymnasiebetygen med bibehållet försörjningsstöd för att få tid att fundera på framtida yrkesval. Positiva aspekter som nämndes var stödet från personalen för att få hjälp att komma vidare och undanröja hinder, få struktur och bryta en isolering, få en social gemenskap, kunna söka jobb, lära sig svenska ().” slut citat Contextio.

Ovanstående bygger på ett litet antal intervjuer i halvtid men motsvarande bild återfinns i förnyade intervjuer hösten 2013. Utsagorna från kvinnor och män som deltagit tar vi som grund för att peka på måluppfyllelsen att de flesta har fått ökad motivation, ökad insikt om samhällsfunktioner, ökad livskvalitet och ökad delaktighet i samhället.

Citat från Contextios sammanfattning av fokusgrupp och intervjuer hösten 2013:

”De upplevde att Triss hjälpte dem att komma vidare genom individuella insatser. De fick möjlighet att studera, läsa körkortsteori och söka jobb. En av deltagarna vill ha en praktikplats för att sedan kunna få ett jobb. Samtliga tre deltagare hade också fått hjälp av en psykoterapeut inom ramen för projektet för att hitta anledningen till varför de mådde dåligt och för att öka förståelsen för sin egen situation. Skillnaden med tidigare psykologhjälp som de hade fått var att nuvarande hjälp riktade också tankarna framåt mot mål för framtiden.”

”En av deltagarna hade stora personliga problem och fick hjälp av projektpersonalen att ta sig ur dem genom stöd i ett rättsfall. Med den praktiska hjälpen och hjälp av en psykoterapeut mår deltagaren så pass bra vid intervjutillfället att det kan finnas möjligheter till en återanställning på det företag som deltagaren sa upp sig från på grund av psykisk ohälsa.”

”Triss har betytt mycket för samtliga tre intervjuade deltagare. De betonade

projektpersonalens engagemang och menade att en av framgångsfaktorerna med Triss var att det var så bra gemenskap mellan lärare och elever.”

Citat från Contextios intervjuer med deltagare, hösten 2013:

”Här finns allt på samma ställe, det är det som är bra. Om läraren ser att du mår dåligt så frågar de varför du mår dåligt. De pushar folk, tar reda på varför du mår dåligt. Tror att det inte varit så bra att inte komma till Triss, visste inte varifrån man kunde få hjälp. Kunde inte fortsätta jobba. Hade kanske suttit i fängelse som oskyldig. Det är perfekt här liksom tycker jag, jag fick mycket hjälp.” (2014-03-28, han har idag fast anställning!)

”Jag är glad att jag är här och har hamnat här. Du skulle se hur jag var, och hur jag är nu – det är stor skillnad.”

”Jag vill faktiskt börja plugga och skaffa ett jobb. Vill ha en bra utbildning i första hand, vill gärna gå vidare till universitet, inom vården, kanske barnmorska, sjukgymnast.”

Projektresultat i siffror

Gått vidare till

	Antal	Procent	Kvinnor	Män	Kvinnor %	Män %
Studier	58	37%	32	26	56	44
Praktik	27	17%	18	9	67	33
Arbete	15	9%	5	10	33	67
Sjukdom	18	11%	10	8	56	44
Ny plan	12	8%	4	8	33	67
Annat	28	18%	17	11	60	40
Totalt	158	100	86	72	54	46

Kommentarer till statistiktabel

Projektet har haft 158 unika deltagare. Av dessa har 37 % gått vidare till studier, 17 % till praktik eller arbetsmarknadsåtgärd och 9 % till arbete. Det innebär att nära två tredjedelar (63 %) har gått vidare till studier, arbete, praktik eller arbetsmarknadsåtgärd.

För den sista tredjedelen (37 %) gäller att 8 % har fått en annan/ny planering, 11 % har avslutat på grund av hälsoskäl och 18 % har slutat av andra orsaker såsom flytt från stadsdelen, föräldraledighet eller helt enkelt en bristande motivering.

Genusperspektiv på statistiken. Andelen kvinnor är något högre, 54 % mot 46 %, det är ändå en förhållandevis jämn könsfördelning. Andelen kvinnor och män som gått vidare till studier är närmast identisk, däremot finns det skillnader i praktik eller arbete, dubbelt så många kvinnor (18) som män (9) har gått till praktik och dubbelt så många män (10) än kvinnor (5) har gått till arbete, detsamma gäller andelen som gått till annan planering 8 män respektive 4 kvinnor, medan något fler kvinnor 10 mot 8 män har avslutat av hälsoskäl, ett skäl till det är föräldraledigheter.

Av de 58 som gick vidare till studier har 9 gått till folkhögskolestudier inom ramen för projektet. Det är drygt 5 % av alla 158 och en lägre andel än vad vi hade förväntat oss. Det beror delvis på att definitionen av målgruppen förändrades under projektet, dels genom att åldersgränsen uppåt togs bort, dels genom att behoven, utanförskapet var större än hos den pilotgrupp vi hade erfarenhet av från projektet Framtidsspår 2008-2010. Ett tydligt exempel på detta är den stora grupp som studerade SFI i Triss, de hade åkt ur ordinarie SFI-studier, då de inte klarade av dem och fick genom Triss en chans att komma tillbaka.

Deltagare har gått vidare till praktik eller arbete på den öppna arbetsmarknaden, några till SFI, gymnasie- eller yrkeshögskolestudier, andra till reserverade Trissplatser vid Folkhögskolan i Angered eller Ljungskile folkhögskola. En del har gått direkt till CSN-finansierade studier, andra behöver en övergångstid med fortsatt försörjningsstöd. För vissa kvinnor och män har tiden på Plattformen varit kortare medan andra har haft behov av längre tid i trygg närmiljö innan de kunnat ta steget vidare. Under hela denna tid har lärare vid Plattformen och Socialtjänstens samordnare i projektet arbetat nära varandra för att stödja deltagare, både i det pedagogiska och sociala arbetet.

Syfte och mål med projektet

- Redogör för projektets syfte/projektmål, delmål och avsedda resultat.
- Vad har projektet uppnått i förhållande till mål och planerat upplägg? Redogör dels med kvantitativa mått, dels kvalitativt i form av till exempel erhållna kunskaper och förändringar i attityder, riktlinjer, beteende etc.
- Vilket lärande åstadkom ni i projektet såväl internt som externt?
- Redogör för orsaker till avvikelser i förhållande till planerad verksamhet i projektansökan och hur detta har påverkat projektbudgeten.

Syftet med projektet Triss har varit att stimulera drivkraften och öka den fysiska och psykiska hälsan hos deltagarna för att på så sätt ge dem möjlighet att ta kontroll över sina liv och erövra en framtidstro på väg mot egenförsörjning.

Det övergripande projektmålet har varit att deltagare ska ha erövrat framtidstro, ha en på arbetsmarknaden gångbar utbildningsnivå, närma sig arbetsmarknaden och nå ökad delaktighet i samhället. Under föregående rubrik visar vi på att syftet är uppnått.

Med nyskapande folkhögskolemetodik i deltagarnas boendemiljö strävade projektet efter att nå grupper som har svårt att tillägna sig traditionell utbildning. Många i målgruppen har låg utbildningsnivå då de av olika anledningar inte har fullföljt påbörjade studier. Många är långvarigt beroende av försörjningsstöd och saknar yrkeserfarenhet att relatera till. För att bli tillgänglig för denna målgrupp startade Triss ett utvecklings-, utbildnings- och kunskapscentrum i stadsdelen Lövgärdet. Vi kallade detta centrum för plattformen, en trygg grund och ett avstamp för att kunna ta sig vidare i livet.

Det syfte som formulerades 2009 höll genom åren och har fortsatt stöd av aktörerna:

- att genom folkhögskolepedagogik skapa lärandemiljöer där deltagare med negativa erfarenheter av utbildning får en ny chans i för dem nya former
- att utveckla samverkansmodeller och arbetsmetoder som ökar effektiviteten i insatser
- att genom nya arbetsmetoder möjliggöra för deltagarna att närma sig arbetsmarknaden
- att följa målgruppen från utanförskap till anställningsbarhet.
- att utveckla en nyskapande samverkan mellan parter som ser till hela människan, med sina personliga hinder och de hinder som finns i den omgivande strukturen.

Vid planeringen av projektet formulerades ett stort antal indikatorer för att bedöma de individuella delmålen 1) höjd utbildningsnivå, ökad kunskap om samhället, 2) närmat sig arbetsmarknaden, 3) höjd livskvalitet och ökad delaktighet i samhället.

Indikatorerna för respektive delmål formulerades på följande sätt:

1) Antal kvinnor och män som gjort en handlingsplan för sin tid i projektet och för sin fortsatta framtid, antal som tar sig vidare till studier på folkhögskola eller andra studier, antal som uppnår grundskole- och/eller gymnasiekompetens eller på annat sätt en höjd utbildningsnivå, antal som upplever att de fått en ökad insikt om hur samhället fungerar och en ökad

medvetenhet om jämställdhet, genus och könsroller.

2) Antal kvinnor och män som går vidare till arbete, praktik eller arbetsträning, antal som upplever att deras möjligheter att få arbete har ökat

3) Antal kvinnor och män som gjort en självvärdering, antal som upplever ökad livskvalitet och känner ökad framtidstro, antal som deltagit i individuell psykoterapi, deltagit i hälsofrämjande aktiviteter för ökad fysisk hälsa eller för ökad mental hälsa, antal som deltagit i samtalsgrupper för personlig utveckling

Utöver individuella delmål formulerades ett delmål för samverkanspartners som innebar: utvecklade och hållbara metoder som stärker individen och underlättar dennes väg mot egen försörjning. Indikatorer på detta mål var att projektorganisationen skulle präglas av samverkan, arbeta med kommunikation, ha en samsyn kring helhetsperspektiv och arbetsmetoder, diskutera och pröva indikatorer för jämställdhet, hålla samverkansmöten för utveckling av metoder och dokumentera arbetsmetoderna samt upprätta en plan för implementering av nya metoder och resultat i samverkande organisationer.

Därtill formulerades delmål för mottagare av projektresultat som innebar: det finns en kännedom om Trissmodellen och en vilja att pröva utvecklade metoder i andra miljöer. Utöver indikatorer såsom en plan för spridning av kunskap och metoder, studiebesök och presentationer/seminarier/mässor där Trissmodellen och utvecklade metoder har presenterats, så formulerades en vision om en utvecklad och beprövad grund för folkhögskolan som aktör i förortsmiljö med ett erbjudande om en alternativ utbildningsform som signalerar framtidstro för alla.

Förutom övergripande mål och delmål på olika nivåer formulerades även förväntade effekter för både kvinnor och män inom målgruppen och samhällsstrukturer. Deltagande kvinnor och män har uppnått egenförsörjning eller fått bättre förutsättningar att göra det och nått större delaktighet i samhället, de skapar ringar-på-vattnet-effekter inom sina sociala nätverk genom att vara positiva förebilder och ambassadörer som visar på möjligheter för andra.

Förväntade effekter för samverkanspartner och användare av projektresultat är varaktiga modeller för samverkan i den ordinarie verksamheten, etablerade nätverk av aktörer med kontaktytor till brukare och myndigheter, minskade kostnader och påfrestning på samhällsfunktioner som socialtjänst och sjukvård, vetenskapligt framtagna studier av effekter av Trissmodellen på individ- och samhällsnivå.

Arbetsätt

Vad var ert huvudsakliga arbetsätt? Beskriv kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra aktiviteter som användes. Vad i metoderna och aktiviteterna var det som gjorde skillnad, d.v.s. som ledde fram till det önskade resultatet? Beskriv eventuellt nya metoder eller material som tagits fram i projektet.

Triss har använt en unik kombination av folkhögskolemetodik, personlig utveckling och individuell psykoterapi för att höja utbildningsnivån och rusta deltagarna inför vidare studier och arbetsliv.

Triss-modellens metoder i relation till individen bygger på tre grundbultar: 1) individen i centrum, Triss har utarbetat en modell för en individinriktad, positiv helhetssyn. Den enskilde deltagaren och hennes individuella förutsättningar har varit utgångspunkten i vårt arbete. 2)

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2009-3050228

positivt fokus, Vi har valt att fokusera på styrkor, och inte på svagheter. Genom att ha sett till varje deltagares inneboende potential, har vi sedan strävat efter att undanröja hinder. 3) samverkan mellan olika aktörer. För att skapa goda förutsättningar för den enskilde deltagaren har det krävts samarbete och helhetssyn mellan de olika aktörer och institutioner som deltagaren mött.

Att undanröja hinder

Vi har strävat efter att se hela människan, och hela människans behov. Utifrån behoven och förutsättningarna har vårt arbete inneburit att undanröja hinder av alla slag. Därför har vi behövt lära känna våra deltagare, för att kunna ställa ärliga frågor – som vi sedan tillsammans har sökt ärliga svar på. Då har vi också gemensamt kunnat undanröja hinder. Det kan ha varit att rädda ett hyreskontrakt, bistått vid en rättegång eller hjälpt till att ordna en praktikplats eller att skriva ett CV. Det kan ha varit att skaffa en hemförsäkring eller att ge stöd i en vårdnadsvist. Men det har också kunnat vara att stödja personlig utveckling genom terapi, eller ge motivation till och förbereda för studier. För många av våra deltagare har det varit en hjälp att bara ha ett socialt sammanhang och fasta strukturer.

Triss framgångsfaktorer

Triss har fungerat som en hängränna, en länk som sammanbundit samhällets stuprör, dvs de olika samhällseliga instanserna med sina respektive pengapåsar och ansvarsområden. Triss arbetssätt har byggt på flexibilitet, öppenhet och prestigelöshet – samtidigt som vårt förhållningssätt ibland har tänjt på gränserna. Genom Sankt Lukas har samtalsterapi varit en viktig del i att skapa en plattform för framtiden. Inte minst kan det vara viktigt att hantera trauman och upplevelser från krig, flykt, fattigdom och utsatthet. Men vi har också haft en kurator anställd på projektet som gett samtalsstöd och som också stöttat med att röja praktiska hinder. Detta har bidragit till att deltagarna orkat se en väg framåt, och vågat tro på en framtid och att vågat sätta upp mål och drömmar på ett nytt sätt. På Triss har man fått arbeta i egen takt, enligt en egen upplagd plan. Vi har strävat efter att deltagarna ska uppleva delaktighet och inflytande i det dagliga arbetet, genom att individens situation och problem får komma fram och tas om hand, där individen blir sedd och hörd. Som ett led i denna modell har ingått ett tydligt mentorskap. Vi ser att Triss insatser verkligen leder någonvart, när man ser hela människan och samverkar i hennes totalsituation. Detta kräver nära samarbete mellan samhällseliga institutioner, och det kräver personaltäthet, för att ge deltagarna tillräckligt stöd i en viktig förändringsfas.

En viktig slutsats från projektet är att samverkan är en nödvändig och viktig arbetsform för att nå syften och mål, samt att aktörerna samverkat bra tillsammans.

Plattformen har lagt grunden för att kunna gå vidare till studier, praktik, arbetsträning, arbete eller individuellt anpassade insatser. Plattformen har fungerat både som en dörr in i projektet och som projektets nav. Genom olika aktiviteter har deltagarna fått en ökad medvetenhet i samhällsfrågor, upprättat en personlig handlingsplan och fått individuell vägledning i grupp. Folkhögskolorna, Sankt Lukas och Socialtjänsten har sedan tidigare stor erfarenhet av att samtala med kvinnor och män och vägleda dem utifrån deras egna förutsättningar. Dessa erfarenheter har kommit till god användning i projektet och har utökats och fördjupats i i det dagliga arbetet med den avsedda målgruppen.

Triss har haft resurser för att kvinnor och män med störst behov, exempelvis med posttraumatiska stressyndrom, har kunnat erbjudas individuell psykoterapi med legitimerade psykoterapeuter i Sankt Lukas regi. Under projektets tid har ett koncept utarbetats där en kurator har mött deltagaren inledningsvis, utrett behovet av och föreslagit terapi om det varit en lämplig insats. Terapeuten har sedan antingen samtalat med deltagaren på plattformen eller på Sankt Lukas beroende på deltagarens behov. Det kan konstateras att detta koncept

visat sig framgångsrikt och fler deltagare i behov av terapi har genom detta erbjudits och erhållit terapi. Sankt Lukas handledning av personalen har haft stor betydelse inte bara som debriefing utan även för att utveckla samsyn och arbetsformer.

Identifierade framgångsfaktorer:

Bra och kompetent arbetslag

Bra samverkan mellan personal från olika verksamheter

Samsyn om syftet med verksamheten

Anpassningsbar personal

Personalen ser varje deltagare

Personalen ställer krav på deltagare utifrån förutsättningar

Deltagare har gått vidare

Trissmodellen med mentorskap och stöttande från individens situation

Röja deltagarnas verkliga hinder.

Samtalsstöd och psykoterapeutiska samtal som verkligen tar deltagaren vidare.

Deltagande aktörer i projektet

Redogör för vilka aktörer (organisationer, företag, myndigheter) som ingick i projektet, samt vad de konkret bidrog med, både vad gäller engagemang, ekonomiska resurser och påverkansarbete. Redovisa dessutom arbete i projektgrupp, styrgrupp och/eller referensgrupp samt gruppernas sammansättning. Hur har grupperna fungerat?

Projektägare har varit Ljungskile folkhögskola med tre samverkansparter: Folkhögskolan i Angered, Sankt Lukasföreningen i Göteborg och Angered's stadsdelsförvaltning. Inom ramen för projektet har också samarbete skett med andra samhällsaktörer, liksom med organisationer och näringsliv, såsom Stena Fastigheter och Räddningsmissionen.

Arbetsfördelning mellan parterna:

Den operativa verksamheten har genomförts av personal från de båda folkhögskolorna i samverkan med personal från socialtjänsten i Angered's stadsdelsförvaltning. Samt med stöd av en kurator från Sankt Lukas en halv dag i veckan. Det har varit ett par pedagoger från folkhögskolan i Angered och ca fem pedagoger från Ljungskile som under åren varit engagerade i Triss. Två olika socialsekreterare har avlöst varandra. Arbetet i det operativa teamet har fungerat mycket bra, det är tack vare deras kompetens och flexibilitet som projektet har nått sina framgångar.

Ljungskile folkhögskola har lett den operativa verksamheten genom att bemanna rollen som projektledare och hålla i koordinationen av styrgruppen. Inledningsvis i projektet var rektorn vid Folkhögskolan i Angered projektledare, det visade sig emellertid vara svårt att leda verksamheten på en ringa deltid (10%) och därför lades det uppdraget på den pedagog som arbetade heltid i den operativa verksamheten.

Styrgruppen har bestått av representanter i ledande befattningar för de båda folkhögskolorna, socialtjänsten och Sankt Lukas, därtill har områdesansvarig för Stena Fastigheter och projektledaren deltagit. Under en lång period deltog utvärderaren från Contextio för att på så sätt bättre kunna följa projektet. Deltagandet i styrgruppen har varit på respektive organisations bekostnad. Koordination av styrgruppsarbetet samt uppdraget att ansvara för att koordinera rapportering, budgetuppföljning med mera har belastat budgeten med 10 % av en tjänst, några månader uppgick detta till 20 %.

Styrgruppen har fungerat mycket väl och haft en viktig roll för att ge legitimitet åt det gränsöverskridande arbetet i den operativa gruppen. Alla i styrgruppen har gett sitt stöd åt samverkanstanken.

Det är till stor del genom styrgruppens engagemang och den extra resurs som anlätades under uppgraderingen som vi har kunnat komma så långt som vi har med att förhandla om en IOP, genom vilken Triss arbetsmetoder kommer att hitta en plats i stadsdelarnas ordinarie stöd till målgruppen. Styrgruppen har med andra ord haft stor betydelse för det strategiska påverkansarbetet.

Jämställdhetsintegrering

Redogör för hur ni arbetat med jämställdhetsintegrering i ert projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Arbetsmetoderna har bidragit till att hålla jämställdhetsfrågor levande och öka medvetenheten om genus, könsroller och könsmonster. Folkhögskolemetodikens grupprocesser och individuell vägledning i grupp är viktiga metoder för ökad jämställdhet mellan deltagarna och ökad genusmedvetenhet hos individerna. Den pedagogiska personalen har stor vana att leda grupprocesser och hantera svåra frågor genom att ta upp dem i processerna. Grupprocesser synliggör attityder och värderingar och fungerar väl även för att förändra dem. Förändrade attityder och värderingar är grundläggande och avgörande för ökad jämställdhet.

Under 2012 genomfördes ett genusseminarium med projektets personal och styrgrupp. Där fastställdes jämställdhetsmål för deltagare, projektpersonal och styrgrupp. För att säkerställa att målen skulle uppfyllas var Yvonne Lagerstedt Öhlin verksam i projektet för observation av personalen och dess arbete med deltagarna. Hon är utbildad inom genus och med många års erfarenheter av jämställdhetsarbete, hon delade med sig av sina erfarenheter och höll föreläsningar och övningar med deltagarna kring jämställdhet. Hennes slutsats är att personalen varit jämställda i sina beteende och arbetat medvetet med att nå jämställdhetsmålen tillsammans med deltagarna, t ex genom att ha tema kring jämställdhet och diskuterat jämställdhet i deltagargrupperna. Deltagarna har fått ta del av föreläsningar om genus och HBTQ. Jämställdhet har tillämpats i praktiken genom att samtliga deltagare, både män och kvinnor städar lokalen. Det var tyvärr ingen självklarhet i alla de hemmiljöer som deltagarna kommer ifrån.

Triss verksamhet har i sig lett till ökad jämställdhet utifrån det teoretiska perspektivet att kvinnor som kommer ut i förvärvsarbete och uppnår egenförsörjning ökar sina förutsättningar för ett mer jämställt liv. Till detta jämställdhetsperspektiv hör att en fast lön ger kvinnan högre föräldrapenning när hon får barn och utan lönearbete får kvinnor aldrig en gedigen pension. Studier eller arbete utanför hemmet leder också till att kvinnan frigörs från hemmet, både mentalt och praktiskt. När kvinnan studerar eller arbetar måste männen ta ett större ansvar för barnen och hemmet. För många kvinnor och män med invandrarbakgrund är detta inga självklarheter. Triss har gett deltagarna insikter och kunskap om kvinnor och mäns rättigheter och skyldigheter, samt ökat medvetenheten om vilka konsekvenser det leder till om kvinnor väljer att leva hemma inom familjen, och om hur männens förväntningar påverkar kvinnornas val.

Triss arbetsmetoder har gett utrymme att direkt ta i situationer där kränkningar och ojämställda attityder visar sig. Grupprocesserna har varit centrala i detta arbete, samtal i grupper, personlig vägledning i grupp osv. Det har varit förhållandevis få sådana situationer att hantera inom ramen för projektet. Trissdeltagarna har i de utvärderingar som gjorts uppgett att det upplevt miljön på Triss som jämställd, trygg och konfliktfri.

Erfarenhetsmässigt vet vi att många män hanterar problem och psykisk ohälsa på ett mer utagerande sätt till exempel genom missbruk, än vad kvinnor gör, som i högre grad söker sig till samtalsterapi. Triss har erbjudit en möjlighet för män som begränsas av personliga

problem och psykisk ohälsa att på ett enkelt och naturligt sätt få tillgång till samtalsterapi vilket verkligen kunnat bidra till ökad jämställdhet mellan könen. På genusseminariet konstaterades det att det var fler kvinnor än män som haft samtal med kuratorn och gått i samtalsterapi, något som man under projektets fortsättning arbetat medvetet med och lyckats få fler män att välja kuratorssamtal. En lärdom från projektet är att generellt sett vill kvinnor ha samtalsstöd medan män vill ha konkret och praktisk hjälp.

En risk som lyftes upp vid SWOT-analysen vid det inledande jämställdhetsseminariet var att kvinnor i den aktuella målgruppen har generellt lägre utbildningsbakgrund och skulle kunnat bli överrepresenterade i projektet. Så blev det dock inte. Av det totala antalet individer som passerat igenom projektet har 85 st varit kvinnor och 72 st män. Däremot har männen varit mer benägna att söka sig till praktik eller arbete och kvinnor till studier inom ramen för projektets möjligheter.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Redogör för hur projektet arbetat för att förverkliga visionerna vad gäller tillgänglighet i projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Tillgänglighet för människor med funktionsnedsättningar innebär att alla skall känna delaktighet och medbestämmande och bemötas med respekt och värdighet. Utvärderingar visar att deltagarna på Triss oavsett funktionshinder eller inte har upplevt att projektet lyckats i detta avseende. Det gäller bemötandet på såväl organisatorisk som individuell nivå och det har handlat om fyra olika former av tillgänglighet fysisk, kommunikativ, informativ och psykosocial. Funktionsnedsättningar har identifierats som såväl fysiska som psykiska och intellektuella, såväl synliga som dolda.

Personalens attityd till kvinnor och män med funktionsnedsättningar och deras vana att bemöta dem har varit en styrka för Triss. All personal är vana att se resurser mer än hinder, att fokusera på människors förmåga snarare än på deras brister. Man har kunnat identifierade svagheter som handlar om deltagarnas självinsikter och attityder i gruppen och har medvetet arbetat med detta.

När det gäller kommunikativ och psykosocial tillgänglighet har vi varit observanta på negativa attityder i deltagargruppen och omedelbart agerat om det förekommit. Det har varit förhållandevis få skäl till att agera och Trissdeltagarna har uttryckt att de upplevt sin tid på projektet som trygg och omhändertagande, både avseende personal och deltagare.

Vi har också tagit upp frågan om värderingar och attityder i samtalsgrupper och i seminarieform. Bristande självinsikt och motvilja mot att berätta om dolda funktionsnedsättningar har vi oftast fångat upp i mentorssamtalen och vid gemensamma deltagargenomgångar. Inom ramen för projektet har vi gjort en stor insats för våra deltagare när det gäller att utreda och behandla hinder av framförallt psykosocial karaktär.

Deltagares bristande kunskaper i svenska språket har gjort det svårt att identifiera dolda funktionsnedsättningar i de fall dessa inte är utredda och diagnostiserade och skilja dem från orsaker av psykosocial karaktär. Triss har varit observant på dessa svårigheter och lyhörda för deltagarnas önsknings och behov.

När det gäller informativ tillgänglighet har vi strävat efter att all information som rör projektet och riktar sig mot allmänhet eller deltagare har varit tydligt och enkelt. För att bli deltagare i Triss har kriteriet varit att deltagaren kan ta till sig information skriven på enkel svenska och delta i vardagliga konversationer utan tolk. Generell tillgänglighet är positivt för alla och basen för all verksamhet. Detta har kompletterats med individuella lösningar vid behov.

Inom ramen för projektet har vi identifierat följande styrkor och svagheter:

Styrkor: Trissprojektets personal har identifierat och motiverat deltagarna att se sina egna resurser. Det har man kunnat åstadkomma genom tillgång till ett upparbetat kontaktnät och gedigen kunskap. Personalen är sedan tidigare vana att möta människor med olika behov, styrkor och svagheter, att informera sakligt och enkelt och de har alla en gedigen kunskap om grupper med stora behov. Stor kunskap om olika funktionsnedsättningar och olika aktörer för funktionsnedsatta har funnits inom ramen för projektet och där kunskap saknats har man tagit del av kunskaper från arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Lokalerna har varit anpassade för personer med funktionshinder, vilket också informerats om vid rekrytering.

Svagheter: I projektet har vi upplevt att det finns bristande resurser i samhället för att utreda funktionshinder. Det kan också finnas brist på självinsikt hos deltagare. Ibland har det på grund av tidigare erfarenheter tagit tid innan deltagaren har velat erkänna sitt eller sina hinder. Vi har också identifierat svårigheter att upptäcka intellektuella funktionsnedsättningar hos deltagare med dålig svenska och har därför ibland använt oss av tolk.

Regionala prioriteringar

Redogör för de eventuella regionala prioriteringar som ni arbetat med.

Vi skrev i vår ansökan att kopplingarna mellan Regionala programmet och Triss var många. Det Regionala programmets sammanfattning på sidan 18 ger stöd åt Triss analys om behovet av ny struktur för övergången mellan gymnasium och arbete. Den IOP vi räknar med att sjösätta våren 2014 är ett svar på en ny sådan utbildningsstruktur. Det är inte bara ett svar på ett behov och en konsekvens av ett fungerande projekt, det finns också ett mått av innovativt tänk till följd av de reflektioner som skett i projektteamet genom åren.

Ökat arbetskraftsutbud, regionala planen sidorna 30-34 är en bra beskrivning av Triss intentioner. Vi har lagt stor vikt vid påverkansarbete för att åstadkomma förändring och skapa genomslag för framkomna resultat (sid. 30).

Triss har fokuserat på målgruppen kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden för att underlätta för ungas etablering i arbetslivet (programmål 1 och 2, sidan 31 i regionala planen). Triss har nått personer med utländsk bakgrund, de har utgjort en majoritet.

Spridning och påverkansarbete

Redogör för hur ni arbetat med spridning och påverkansarbete.

- Vilka personer/organisationer har ni riktat er till?
- Hur kan projektets idéer och erfarenheter omsättas i annan verksamhet?
- Vilka ytterligare insatser för påverkansarbetet skulle behövas för att nå dit ni vill? Vem/vilka bör göra det?

Under 2012 upprättades en kommunikationsplan som kom att fungera som vägledning och guide under projekttiden. Syftet med kommunikationsplanen var att sprida kunskap om projektets resultat samt den modell och de arbetsmetoder som lett fram till resultat. Detta i syfte att implementera i ordinarie verksamhet, för att metoder skulle tas till vara. Denna kommunikation har skett genom informationsbroschyr, hemsida, skriftlig och muntlig kommunikation, genom inbjudan till presentation av delutvärdering, seminarium om genus och tillgänglighet och till arbets- och spridningskonferenser.

Målgrupper har varit handläggare vid socialtjänsten, arbetsförmedlingen och försäkringskassan, representanter för föreningsliv, inom frivården och rättsväsendet och på

deltagarnas praktikplatser samt våra partners Stena fastigheter och Göteborgs räddningsmission. Genom spridningen av projektets övergripande budskap, metod och framgångsfaktorer har kunskapen ökat kring den grupp med låg utbildningsnivå som projektet vänt sig till.

December 2013 genomförde vi en så kallad spridningskonferens då vi presenterade modeller och arbetsmetoder som fungerat som en väg från utanförskap till delaktighet. Det blev ett välbesökt halvdags-seminarium med bland annat fördjupad kunskap om målgruppen och samtal om projektets framgångsfaktorer. Syftet var att redogöra för vad vi har gjort, hur vi tänkte när vi planerade, hur det stämde med verkligheten, vilka resultat vi har uppnått, vad vi har lärt och vilka metoder, modeller, arbetssätt som vi har utvecklat och kan föra vidare.

Ulf Karlsson, socialsekreterare i Angereds stadsdel och samordnare i Triss har informerat om projektets arbetsmetoder vid olika tillfällen inom socialtjänsten.

Fokus har legat på att stötta individer och den utåtriktade verksamheten har ibland fått komma i andra hand. En viktig lärdom av detta är att avdela särskilda resurser för utåtriktat arbete och inte lägga det på den personal som har huvudansvar för att genomföra projektets operativa verksamhet.

Vi utgår våren 2014 från att vi kommer att gå i mål med ett idéburet offentligt partnerskap baserat på den metodutveckling som skett i Triss-projektet. Sannolikt är det möjligt tack vare det kommunikations och spridningsarbete som har skett. Inte genom stora konferenser eller snygga trycksaker utan genom ett målmedvetet arbete för att nå rätt personer på rätt institutioner. Här har uppgraderingen spelat en viktig roll.

Extern utvärdering

Redogör för hur den externa utvärderaren (om det är aktuellt) konkret bidragit i projektarbetet. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

Contextio upphandlades i konkurrens med andra för att följeforska på Triss. En rapport togs fram i mars 2012. Den bifogas i digital version och är tidigare redovisad för ESF-rådet. Material från rapporten är använd i denna slutrapport.

Contextio påpekade ett behov av att jobba mer med kommunikation och jämställdhet. Vi tog tag i detta och genomförde med stöd av Anette Moberg (Contextio) en workshop kring jämställdhet och tog med stöd utifrån fram en kommunikationsplan. Contextio var även upphandlade för att göra en extern resultatutvärderingen, den påbörjades och vi har använt material från datainsamlingen i denna slutrapport. Tyvärr var vi tvungna att avbryta utvärderingen för att pengarna var slut, orsaken till detta vill vi mena ligger till stor del hos ESF-rådet och vi lämnar vår syn på saken i en bilaga.

Egenutvärdering

Redogör för hur ni själva arbetat med att utvärdera ert arbete. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

Vi har haft en regelbunden handledning av personal en gång per månad. Då har vi tagit upp frågor om hur verksamheten fungerar, vad vi kan lära av detta och hur vi kan utveckla bättre metoder för verksamheten. Handledningen har på så sätt fungerat som ett redskap för lärande genom reflektion över gruppens erfarenheter. På så sätt har vi utvecklat alternativa arbetsmetoder och hitta modeller för samverkan. Vår känsla är att handledningen har varit avgörande för att vi har lyckats så bra som vi har gjort.

Yvonne Lagerstedt Öhlin deltog tidvis som en i teamet men kom med färsk ögonen utifrån och hade genom sin specifika kompetens jämställdhet möjlighet att ge oss nya perspektiv på vårt arbete. Hennes medverkan blev till en del av vår egenutvärdering.

Styrgruppen har gjort en egen självutvärdering (hösten 2013) där vi frågade oss vad vi har uppnått hur vi tänkt och vilka slutsatserna är, vad har vi lärt? Här följer några reflektioner:

Hur gick det med den ursprungliga tanken att jobba med PTSD (posttraumatik)? Jo, många har PTSD och vi har blivit bättre på att se den, hitta fram till den och med stöd av Sankt Lukas har vi kunnat stötta några, men fler skulle behöva stöd. Ofta är det lättare att börja prata om de konkreta problemen, det vi gjort genom kuratorsverksamheten och därifrån komma in på PTSD.

Triss uppdrag var att röja hinder för den enskilde på väg mot egenförsörjning och det goda livet. På väg dit har grundinställningen varit att olika samverkansparter töjer sig lite utanför respektive arbetsformer för att genom samverkan skapa möjligheter för individen. Det finns i grunden ett system med studievägar och ekonomiskt stöd till studier, olika tillfälliga åtgärder med försörjningsstöd osv men deltagarna hittar inte in i det ordinarie systemet. När Triss startade var det ännu ovanligt att töja på gränserna så att deltagare kan påbörja studier med fortsatt försörjningsstöd. Det är en lärdom som Socialtjänsten har dragigt de måste vara med och stötta utbildning för sina brukare. Generella riktlinjer styr inte i denna riktning.

Känner man i samhället i stort till att den här målgruppen finns och är så stor, de som har så stora hinder att de står och stampar och inte kommer vidare?

Triss är inte en myndighet, det blir en annan relation, det finns tillit hos deltagarna.

Det har skett en utvecklad samverkan i själva teamet, inte bara mellan parterna. Vi har töjt på regler och gått utanför egna ramar men inte levt i något gränslöst, utan gränsöverskridande. För att uttrycka oss med en aktad pedagog inom folkhögskolan, Paolo Freire, att se sakernas tillstånd ur de fattigas perspektiv. Triss försöker jobba utifrån individens perspektiv och utmanar ordinarie arbetssätt.

Slut på exempel från styrgruppens egenutvärdering

I samband med att vi sökte uppgradering av projektet påbörjade vi ett arbete för att ta fram en metodutvecklingsplan. Där ställde vi oss frågor av typen: hur jobbar vi i terapin, vad skiljer mentorskapet som varje deltagare har från en individuell terapi och liknande frågor. Det var i detta sammanhang som vi började tala om att vi röjer hinder och vi definierade hinderröjning som en viktig framgångsfaktor.

Handledning och övrig egenutvärdering har varit nödvändigt för projektledaren och har gett värdefull insyn och delaktighet för styrgruppen, som ofta deltagit i genomförda workshops.

Kommentarer och tips

Vilka tips skulle Du vilja delge framtida projekt? Vad gick bra och varför? Vad gick mindre bra och varför?

Vad har vi misslyckats med och vad har varit jobbigt? Rekryteringen var jobbig i början av projektet, det var många projekt med samma målgrupp som startade samtidigt, flera av dem var ESF-projekt.

Vi har haft en svår målgrupp, vi har hela tiden tvingats att anpassa verksamheten efter målgruppens behov, exempelvis när vi fick gruppen som ramlat ur SFI. Lyckligtvis hade vi den kompetensen i teamet och kunde erbjuda vad de behövde och lyckades bra med gruppen.

En period kom det många deltagare med psykiska funktionshinder, det var jobbigt innan vi hittade rätt kontakter för att hjälpa dem.

Vi erbjöd professionell terapibehandling men misslyckades med att få deltagarna att åka dit. Vi fick tänka om och kunde komplettera med kurator på plats en halvdag i veckan. Hon kunde "sälja in" terapi och motivera deltagarna att ta se terapi som ett alternativ. Om nödvändigt kom terapeuterna till Lövgärdet, ett unikt erbjudande.

Utan en väl fungerande personalgrupp hade vi inte lyckats att möta alla jobbigheter. Det behövs det där lilla extra från personalen för att gå hem hos målgruppen och kunna ta dem ett steg vidare.

Inledningsvis hade vi en projektledare som var på distans. Vi fann efter en tid att det var nödvändigt att ha en projektledare som deltog i verksamheten dagligen.

Det hade även varit bra att ha projektkonomen på plats, nu fungerade det tillräckligt bra men det hade varit enklare utan det fysiska avståndet. Men svårt att se hur man skulle lösa det.

Kontaktpersoner

Vilka personer kan den som är intresserad av ytterligare information kontakta?

Christine Karlsson, 0736 44 65 62
christine.karlsson.lju@folkbildning.net

Tomas Rydsmo, 0736 44 65 00
tomas.rydsmo.lju@folkbildning.net